

ผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก้ปัญหาคัดแย้งตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์
ต่อความรอบรู้ทางอารมณ์ของเด็กวัยอนุบาล

นางสาวปิยนุช จุลกนิษฐ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0800-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF USING THE CONSTRUCTIVIST - BASED CONFLICT RESOLUTION APPROACH ON
THE EMOTIONAL LITERACY OF PRESCHOOLERS

Miss Piyanoot Joolakanit

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Early Childhood Education

Department of Elementary Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-17-0800-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก้ปัญหาคัดแย่งตามแนวคิด
คอนสตรัคติวิสต์ต่อความรอบรู้ทางอารมณ์ของเด็กวัยอนุบาล

โดย

นางสาวปิยนุช จุลกนิษฐ

สาขาวิชา

การศึกษาปฐมวัย

อาจารย์ที่ปรึกษา

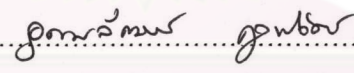
รองศาสตราจารย์ ดร. อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร

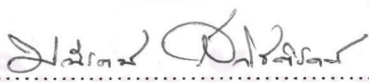
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จีระพันธ์ พูลพัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ สุขโชติรัตน์)

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปิยนุช จุลกนิษฐ : ผลของการจัดประสบการณ์การแก้ไขปัญหาคัดแย้งตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์
ต่อความรู้ทางอารมณ์ของเด็กวัยอนุบาล(EFFECTS OF USING THE CONSTRUCTIVIST-
BASED CONFLICT RESOLUTION APPROACH ON THE EMOTIONAL LITERACY OF
PRESCHOOLERS) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร. อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร,220 หน้า.ISBN 974-17-0800-9.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการจัดประสบการณ์การแก้ไขปัญหาคัดแย้งตาม
แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เพื่อส่งเสริมความรู้ทางอารมณ์ของเด็กวัยอนุบาล ในด้านการตระหนักรู้อารมณ์
ของตน และด้านความสามารถในการสื่อสารด้านอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ เด็กวัยอนุบาล ในระดับ
ชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 4-5 ปี จำนวน 40 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ 1.แบบทดสอบการตระหนักรู้อารมณ์ของตนในเด็กวัยอนุบาล
2.แบบทดสอบความสามารถในการสื่อสารด้านอารมณ์ในเด็กวัยอนุบาล

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ทางอารมณ์ ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ของตน
สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ทางอารมณ์ ด้านความสามารถในการสื่อสาร
ด้านอารมณ์ สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....ประถมศึกษา.....
สาขาวิชา.....การศึกษาระดับปฐมวัย.....
ปีการศึกษา.....2544.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4183739027: MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORD: CONSTRUCTIVIST/CONFLICT RESOLUTION/EMOTIONAL LITERACY/
PRESCHOOLERS

PIYANOOT JOOLAKANIT: EFFECTS OF USING THE CONSTRUCTIVIST-BASED CONFLICT
RESOLUTION APPROACH ON THE EMOTIONAL LITERACY OF PRESCHOOLERS. THESIS
ADVISOR : ASSOC.PROF. UDOMLUCK KULAPICHITR, Ed. D.220 pp. ISBN 974-17-0800-9.

The purpose of this research was to study the effects of using the constructivist-based conflict resolution approach on emotional literacy of preschoolers in emotional self-awareness and communication. The subjects were forty preschoolers ages four to five, divided into 2 groups; the experimental group and the control group, each of which contained 20 subjects.

Investigating tools used in this study were: 1. Emotional Self-Awareness Of Preschooler Test
2. Communication Of Preschooler Test

The results of the study were as followed:

1. After the study, the scores of the experimental group on emotional self-awareness were significantly higher than those of the control group at the .01 level of significance.
2. After the study, the scores of the experimental group on communication were significantly higher than those of the control group at the .01 level of significance.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department.....Elementary Education.....

Field of study....Early Childhood Education....

Academic year.....2001.....

Student's signature..... *Piyanoot Joolakanit*

Advisor's signature..... *U. Kulapichitr*

Co-advisor's signature.....--.....

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์คือ รองศาสตราจารย์ ดร. อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนกำลังใจอย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ที่ร่วมพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล รองศาสตราจารย์ น.พ. อัมพล สุอำพัน และอาจารย์ วิวรรณ สารกิจปรีชา ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ขอขอบคุณ ผู้บริหาร คณะอาจารย์และนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ ที่ได้ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลอย่างดียิ่ง ขอขอบคุณโรงเรียนอนุบาลพันทิพย์วัฒนาที่ได้ให้ความกรุณาในการดำเนินการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนในการวิจัยแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คุณแม่น้องเนท คุณแม่น้องหยก เพื่อนๆ และพี่ๆ สาขาการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งป้าเอ็ด และพี่แป๊ะที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณ รท. ชยพันธุ์ พูลทรัพย์ และน้องพงษ์พนา ไชว์พันธ์ ที่คอยเป็นกำลังใจที่ดีแก่ผู้วิจัย และให้ความช่วยเหลือในการจัดพิมพ์รูปเล่มจนสำเร็จ

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณยาย คุณพ่อ คุณแม่ และนำทุกคนที่คอยห่วงใย และให้การสนับสนุนจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงตามที่ตั้งใจไว้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
วิธีดำเนินการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ตอนที่ 1 แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ในการศึกษาปฐมวัย.....	14
ตอนที่ 2 หลักการในการจัดประสบการณ์การแก้ไขปัญหาดัดแย้ง ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์.....	25
ตอนที่ 3 พัฒนาการทางอารมณ์.....	30
ตอนที่ 4 ความรอบรู้ทางอารมณ์ในเด็กวัยอนุบาล.....	36
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ และการสอนตาม แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์.....	42

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
การวางแผนการสอน.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	70
รายการอ้างอิง.....	85
บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก.....	94
ภาคผนวก ข.....	95
ภาคผนวก ค.....	133
ภาคผนวก ง.....	182
ภาคผนวก จ.....	209
ภาคผนวก ฉ.....	214
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	220

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดขององค์ประกอบความรู้ทางอารมณ์ ในด้านการตระหนักรู้ อารมณ์ของตน และด้านความสามารถในการสื่อสารด้านอารมณ์.....	55
2	เปรียบเทียบรายละเอียดของขั้นตอน และการดำเนินกิจกรรม.....	58
3	เปรียบเทียบบทบาทครูและบทบาทเด็ก.....	60
4	ช่วงเวลาและขั้นตอนดำเนินการจัดประสบการณ์การแก้ไขปัญหาขัดแย้ง ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์.....	62
5	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ทางอารมณ์ ด้านการตระหนักรู้ อารมณ์ของตน ก่อนการทดลองของเด็กวัยอนุบาลในกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	66
6	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ทางอารมณ์ ด้านความสามารถใน การสื่อสารด้านอารมณ์ ก่อนการทดลองของเด็กวัยอนุบาลในกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	67
7	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ทางอารมณ์ ด้านการตระหนักรู้ อารมณ์ของตน หลังการทดลองของเด็กวัยอนุบาลในกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	68
8	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ทางอารมณ์ ด้านความสามารถใน การสื่อสารด้านอารมณ์ หลังการทดลองของเด็กวัยอนุบาลในกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	69
9	ผลการทดลองใช้แบบทดสอบการตระหนักรู้อารมณ์ของตนในเด็กวัยอนุบาล.....	97
10	ค่าระดับความยากและค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบการตระหนักรู้อารมณ์ ของตน ในเด็กวัยอนุบาล.....	98
11	ผลการทดลองใช้แบบทดสอบความสามารถในการสื่อสารด้านอารมณ์ในเด็ก วัยอนุบาล.....	99
12	ค่าระดับความยากและค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบความสามารถใน การสื่อสารด้านอารมณ์ในเด็กวัยอนุบาล.....	100

สารบัญญัตราสาร (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13	คะแนนความรอบรู้ทางอารมณ์ ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ของตนในเด็กวัยอนุบาล ก่อนทดลองของกลุ่มทดลอง.....101
14	คะแนนความรอบรู้ทางอารมณ์ ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ของตนในเด็กวัยอนุบาล หลังทดลองของกลุ่มทดลอง.....102
15	คะแนนความรอบรู้ทางอารมณ์ ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ของตนในเด็กวัยอนุบาล ก่อนทดลองของกลุ่มควบคุม.....103
16	คะแนนความรอบรู้ทางอารมณ์ ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ของตนในเด็กวัยอนุบาล หลังทดลองของกลุ่มควบคุม.....104
17	ผลการทดสอบความรอบรู้ทางอารมณ์ ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ของตน ในเด็กวัยอนุบาล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนทดลอง.....107
18	ผลการทดสอบความรอบรู้ทางอารมณ์ ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ของตน ในเด็กวัยอนุบาล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังทดลอง.....108
19	คะแนนความรอบรู้ทางอารมณ์ ด้านความสามารถในการสื่อสารด้านอารมณ์ ในเด็กวัยอนุบาล ก่อนทดลองของกลุ่มทดลอง.....109
20	คะแนนความรอบรู้ทางอารมณ์ ด้านความสามารถในการสื่อสารด้านอารมณ์ ในเด็กวัยอนุบาล หลังทดลองของกลุ่มทดลอง.....110
21	คะแนนความรอบรู้ทางอารมณ์ ด้านความสามารถในการสื่อสารด้านอารมณ์ ในเด็กวัยอนุบาล ก่อนทดลองของกลุ่มควบคุม.....111
22	คะแนนความรอบรู้ทางอารมณ์ ด้านความสามารถในการสื่อสารด้านอารมณ์ ในเด็กวัยอนุบาล หลังทดลองของกลุ่มควบคุม.....112
23	ผลการทดสอบความรอบรู้ทางอารมณ์ ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านอารมณ์ในเด็กวัยอนุบาล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนทดลอง.....115
24	ผลการทดสอบความรอบรู้ทางอารมณ์ ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านอารมณ์ในเด็กวัยอนุบาล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังทดลอง.....116

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

- 1 เปรียบเทียบกรอบความคิดในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัด
 ประสบการณ์การแก้ไขปัญหาคัดแย้งตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์
 เพื่อพัฒนาความรู้ทางอารมณ์ของเด็กวัยอนุบาลกับการจัด
 ประสบการณ์แบบปกติ.....57

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย